

RDEČI PRAPOR

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

Izhaja v Ljubljani vsaki
torek, četrtek in soboto.

Naročnina za avstro-ogrske kraje
za celo leto 14 K, za pol leta 7 K,
za četrt leta 3.50 K, mesečno 1.20 K;
za Nemčijo za pol leta 7.90, za četrt
leta 4 K; za Ameriko za pol leta
9.50 K za četrt leta 4.80 K.

Posrednica štampilj 10 v.

Reklamacije so pošiljane preste.
Nefrankirana pisma se ne spre-
jemajo. Ekspoziti se ne vračajo.
Inserati. Enostopenjska polit-vrtica
(širina 88 mm) na enkrat 20 vln.,
večkrat po dogovoru.

44. števil.

V Ljubljani, v četrtek, dne 13. maja 1909.

Leto XII.

NASLOVA: Za dopise in rokopise za list: Uredništvo
«Rdečega Prapora», Ljubljana. — Za denarne pošiljatve
naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravištvo
«Rdečega Prapora», Ljubljana, Selenburgove ulice 6/II.

Agrarno-socialno vprašanje na Franco- skem in pri nas.

Socializem je danes v civiliziranih državah več-
alimanj združil proletarijat, to je mezno delavstvo
v eno veliko internacionalno celoto. Na Francoskem,
Nemškem, v Avstriji in v Italiji, kakor na An-
gelskem je proletarska socialno-demokratska de-
lavska stranka z naglimi koraki zavzela, lahko se
reče, prvo politično pozicijo. Kaj drugega pa je
daljši razvoj stranke, to je preko meznega de-
lavstva. Socialno-demokratska stranka je v imeno-
vanih deželah povsod bila izključno delavska
stranka, ko je politični boj pričela, in je tudi še
danes, ko je delavstvo zmagonosno organizirala.
Dosedaj so tudi kmečke mase, to je one mase,
ki poleg delavstva in z delavstvom tvorijo ogromno
večino v vsaki državi, bile precej letargične in
šele razvoj delavskega vprašanja in z njim social-
nega, je vzdramil voditelje kmečkih mas, duhov-
nike, iz njihove dosedanje pasivitete ter jih zavel
v krščansko-socialno gibanje in organiziranje kmeta
kot edino mogočo oporo duhovstvu in klerikalizmu.

Za socializem je torej sedaj, ko je po eni
strani delavstvo večalimanj splošno organizirano,
po drugi strani pa je nastopil poleg organiziranega
delavstva organiziran kmetovalec, najvažnejše vpra-
šanje: ali je dovolj, da se socialno-demokratska
stranka omeji le na organizacijo meznega delavca,
ali pa mora pritegniti v socialistično gibanje tudi
kmetovalca? Statistika nedvomno kaže, da v civili-
ziranih državah napreduje število delavstva in na-
zaduje število kmeta. Tako je bilo na primer na
Francoskem leta 1848 še 76% kmečkega prebi-
valstva, leta 1898 ga je bilo le še 61% in danes
ga je le še 50% skupnega prebivalstva. Tukaj je
opaziti, da je Francoska ona dežela, ki je najbolj
ugodna za razvoj malega in srednjega posestva.
Francoska revolucija je namreč razbila velike ple-
menitaške latifundije ter se je Francoska takrat
porazdelila med kmečko prebivalstvo. Intenzivno
obdelovanje, ki zahteva tehničnega znanja in dela
na zemlji, je na Francoskem takorekoč doma. Velik
del Francije je valovitega sveta in nesposoben za
obdelovanje s stroji. Francija ima torej po svojem
ekonomičnem in socialnem sestavu še dolgo šteti
velik odstotek kmečkega prebivalstva in vsaka po-
litična stranka, ki hoče priti do končne vlade,
mora računati s kmečkim prebivalstvom.

O tem vprašanju se je bavil strankarski zbor
francoske socialno-demokratske stranke ob letošnjih
velikonočnih praznikih v St. Etienne. Debatna, ki
se je razvila na tem shodu, ni le važna samo za
francosko socialno-demokratsko stranko, ampak za
socialno-demokratsko stranko celega sveta. Po-
sebeje interesantni pa so zaključki za nas slovenske
socialne demokrate, ki živimo sredi kmečkega pre-
bivalstva, katero tvori na Slovenskem ogromno
večino, namreč danes še 78%, torej več nego na
Francoskem leta 1848. Socialno-demokratski zbor
v St. Etienne je predvsem ugotovil, da mali po-
sestniki v okolici velikih mest in industrialnih krajev
naraščajo zaradi tega, ker se pečajo s proizvodnjo
zelenjave, kar zahteva intenzivnega podrobnega
dela. Drugič: Malo posestvo se ohranja tam, kjer
je svet ali reven, ali pa tako brežnat, da ni mo-
goča poraba strojev. Končno vstvarja malo po-

sestvo tudi veleposestvo samo. Namreč plačani,
stalni delavec je za veleposestnika mnogo dražji,
nego delavec, ki je obenem mali posestnik, ki ima
pol eksistence doma na svojem malem posestvu,
je pa prisiljen hoditi na delo v mezdo na vele-
posestvo. Enako je tudi nemški socialist Dawid v
svojem lepem delu «Sozialismus und Landwirtschaft»
dokazal, da je neresnična splošna nekdanja teza,
da poljedelstvo tako kakor industrija stremi po
centralizaciji. Dalje prih.

Proti neljudskim davkom!

(Govor poslanca sodruga Freundlicha na seji državnega
zbora dne 4. maja.) Konec.

Po načrtu vlade ima dobiti Avstrija najvišji
davek na pivo v celi Evropi, kajti priviti se ima
skoraj na 10 vinarjev pri litru. Kdor popije dva
vrčka piva na dan, bo plačal 41 kron davka na
leto! Z davkom na žganje hoče vlada alkoholnim
kapitalistom darovati iz žepov širokih plasti 23.6
milijonov kron. Od tega steče več kakor 2.6 mili-
onov v žepu industrialnih alkoholnih kapitalistov,
več kakor 21 milijonov pa v žepu takozvanih po-
ljedelskih žgalcev. To pa niso mali kmetje, temveč
ljudje, katerih imena je najti v gotajskem alma-
nahu in ki se navadno označujejo kot «žganjarski
geofi». Temu se pridružujejo posebne bonifikacije
(darovi) poljedelskim žganjarnam po dve do šest
kron za hektoliter in izvozne bonifikacije po sedem
vinarjev za liter. Zanimiva je priloga o osebni
razdelitvi alkoholnega kontingenta industrialnih
žganjarn.

Človek je pa lahko radoveden, če bodo go-
spodje krščanski socialci pritrdili zakonskemu na-
črtu, ki je namenjen, izvleči krščanskim delavcem
zadnji vinar iz žepa, da daruje gospodu Icu
Franklu 30.000 kron (veselost pri socialnih demo-
krah) in če bodo nemški nacionalci glasovali zato,
da se vzame denar nemskim delavcem in da dobi
grof Potocki 44.000 kron darila na leto. Dvajset
milijonov vtaknejo žganjarski kapitalisti potom kar-
tela v žep, 24 milijonov jim vlada primakne s
kontingentiranjem. V zadnjih letih je 99 velepo-
sestnikov osnovalo nove žganjarne; izmed teh je
96 galiskih stančikov. Če se resno misli na mo-
nopol za žganje, bi moral biti prvi korak ta, da
se odpravi škodljivo kontingentiranje, ne pa da se
napravi poddržavljenje valed profitov, ki se dajejo
kartelom, kolikor mogoče drago.

Tudi oderuštvo s pivom dobiva pri vladi naj-
širšo podporo. Edina stranka, ki se je branila ropa
pivnih kartelov, je bila socialna demokracija. Vlada
in meščanske stranke pa so ji stopile v tem boju
na pot.

Zvišanje potrošarinskih davkov se more z vso
odločnostjo odkloniti. V zadnjih štiridesetih letih
so se zvišali

direktni davki za . . . 12.2%

indirektni pa za . . . 262.0 odstotkov.

Od 100 kron davkov odpada

na direktne . . . 27

na indirektno pa . . . 73 kron

Delavčeva družina, ki šteje šest oseb in ima
približno 600 kron dohodkov, plačuje več kakor
155 kron, t. j. 26 odstotkov svojega dohodka za
indirektno davke.

Če bi se zahtevalo, da naj po enakem od-
stotku plačuje tisti, ki ima 100.000 kron letnega
dohodka, 26.000 kron davka, bi gospodje govorili
o ekspropriaciji. Progresija (razmerno zvi-
šanje) dohodninskega davka bi se v višjih raz-
redih lahko vpeljala. Predvsem pa bi se morali

sedanji osebni dohodninski davki res izvrševati.
Tukaj se pa defraudira po gotovih načrtih. V Ašu
so nekemu davčnemu uradniku naravnost demoli-
rali hišo, ker je stal na stališču, da se mora osebni
dohodninski davek pošteno plačevati. Rekli so mi,
da se je izkazalo, da je bil eden glavnih davčnih
defraudantov v Ašu sam okrajni glavar Indra.

Država vlačí večino svojih dohodkov iz žepa
delavskega ljudstva. Pri državnih izdatkih pa
država ne misli na delavsko ljudstvo,
temveč na militarizem, birokratizem in kapita-
lizem.

Zbornica mora zdaj odločiti, če hoče pridobi-
vati sredstva, ki jih potrebuje država, z nadaljno
plenitvijo brezposestnih na korist gospodujočih raz-
redov, ali pa če hoče vpeljati obdačevanje, ki je z
narodno-gospodarskega stališča opravičeno.

Socialno-demokratska stranka stoji na stališču,
da morajo sedaj, ko so padle politične predprave
v tej zbornici, pasti tudi

gospodarske predprave privilegiranih.

Ne le socialni demokratje so po svojem programu
dolžni, nastopiti proti sistemu odiranja delavskega
ljudstva. Tudi meščanske stranke so se na volilnih
shodih zavezale v tem oziru. (Živahno pritrdjevanje
pri socialnih demokratih.) Meščanske stranke naj
ne pozabijo, da bodo morale prebivalstvu odgo-
varjati za svoje glasovanje! Ljudstvo bo preiskalo,
kdo je v davčnem vprašanju varoval njegove inte-
rese in kdo je vladi pomagal pri tem roparskem
napadu na žep širokih slojev prebivalstva. Socialni
demokratje se bodo odločno bojevali proti tem
zakonskim načrtom; porabili bodo vsa parlamen-
tarna sredstva, da jih preprečijo, ker jih smatrajo
ne le za socialno krivico, temveč tudi za zločin
nad širokimi plastmi delavskega ljudstva. (Živahno
odobranje pri socialnih demokratih.)

Volitev v desetem štajerskem okraju.

Vsaka volitev mora biti za socialno-demo-
kratično stranko šola. Posebno velja to za zadnjo
volitev iz četrte kurije na Štajerskem, pri kateri
je dobil slovenski socialistični kandidat v desetem
okraju blizu 3000 glasov in je prišel na drugo
mesto. Izid volitve pokazuje stranki, kje se je treba
lotiti dela in kako se bo treba pripravljati za bo-
dočnost. Zato objavljamo v naslednjem natančen
izid v posameznih občinah vsega ogromnega okraja
in priporočamo zaupnikom, naj si dobro ogledajo
številke in naj pri svojem delu izvajajo iz njih
potrebne posledice.

V posameznih občinah je izid sledeči:

Občina	Pišek	Sitter	Brinar
Pameče	63		8
Remšnik	33		1
Šoštanj	61	11	34
Št. Vid nad Valdekom	37		8
Št. Ilj pri Gradiču	38		2
Škale	54	8	2
Staritrj pri Slovenjgradcu	53		8
Vuhred	6	46	20
Sv. Florijan (Šoštanj)	34		3
Velenje	62	38	3
Legen	50		12
Mislinja	34	59	4
Sv. Miklavž	34		12
Otičnik	21		42
Podgorje	32		5
Razbor	31		2
Sele	1		6
Vrhe	36		6
Vuzenica	3	15	35

*) Glej «Rdeči Prapor» št. 38. in 39.

Občina	Pisek	Sitter	Brinar
Sopota		36	
Trbonje	10		21
Golovabuka	26		13
Sv. Ilj pod Turjakom	38		2
Sv. Anton na Pohorju	2		44
Prnice	12		2
Sv. Primož na Pohorju	17		7
Sv. Primož nad Muto	33		3
Sv. Janž	28		5
Sv. Andraž na Polzeli	56		
Sv. Janž na Peči	16		4
Sv. Kristof I.	50	6	5
Sv. Kristof II.	35	9	1
Dol	38	27	7
Jurkloster	50		8
Jurkloster II.	67		1
Grajskavas	7		5
Vransko	18	1	6
Braslovče	96		22
Sv. Jeronim	26		18
Rečica	110		8
Sv. Peter v Sav. dol.	44		28
Marija Gradec	88		2
Šmarje okolica	144	6	17
Dobrna	119		5
Mozirje	100		
Slivnica	75		25
Ljubno	48		
Videm	87	19	3
Bočna	99		22
Novashtifta	77		8
Rimske Toplice	35	9	
Št. Jurij ob juž. žel. okolica	125	16	35
Topolšica	39		9
Gomilsko	15		4
Luče	128		
Dramlje	35		33
Ema	16		
Roginjska gorca	20		
Nezbiše	9		
Solčava	138		
Št. Pavel pri Preboldu	54	28	26
Polzela	76	20	18
Grize	61		
Loka II. pri Zid. mostu	28	96	16
Trbovlje	137	1159	48
Ponikva	76	1	13
Šmartin na Paki	65		1
Sv. Peter na Medv. selu	58		17
Sv. Peter pod Sv. goro	45	7	55
Prekop	14		16
Kokarje	40		7
Škofjvas	11	9	26
Celje II.	70	142	33
Celje I.	49	58	15
Grize	29	39	6
Perešica	102		15
Gotovlje	19		28
Kalobje	29		25
Petrovče	84	42	52
Svetina	32		5
Loka pri Zid. mostu	22	3	6
Sv. Rupret	77	1	
Trbovlje II.	19	322	95
Frankolovo	71		11
Pleterje	56		
Bojsno	7	19	1
Gaberje	19	7	2
Globoko	59	1	9
Obrež	4	19	4
Kapele	7	3	60
Pišece	81	37	14
Plat	56		
Rigonce	4	2	1
Zakot	2	9	3
Sela	7	4	%
Zagorje	6		
Sopote	13		1
Imeno	57		
Sv. Vid	41		20
Veternik	38		
Verače	56		
Virštajn	1		
Podčetrtak	11		17
Armeško	5		5
Blanca	29	6	2
Brezje	21		
Gorica	9		
Jenovo	35		8
Stolovnik	8		4

Občina	Pisek	Sitter	Brinar
Artiče	86		8
Dobje	42		14
Buče	46		1
Pilstanj	53		6
Prevorje	58		2
Sromlje	71		8
Kozje	19		
Lastnič	14		5
Sedlarjevo	5		13
Sv. Štefan pri Žusmu	32		
Gorjane	39		
Podsreda	30		21
Planina	5		9
Golobinjek	27		
Brdo-Loka	22		11
Koprivnica	38		
Mrčmo selo	48		
Vel. Kamen	49		
Sevnica	42	15	5

Delavci v spodnještajerskih mestih in trgih!

Jutri, v petek, dne 14. majnika je v četrtem volilnem razredu spodnještajerskih mest in trgov

ožja volitev

ki ima odločiti, če pride v štajerski deželni zbor nemški nacionalci Kral

ali pa

socialni demokrat Horvatek.

V okraju je 8820 volilcev, glasov pa je bilo odanih 5634. Jasno je torej, da v petek, 7. maja, mnogo delavcev ni izvršilo svoje volilne pravice, dočim so nasprotniki napeli vse moči, da so spravili zadnjega moža na volišče. Razlika med glasovi obeh kandidatov, ki sta v ožji volitvi, je prav majhna. Nemško-nacionalni Kral je dobil 2281, socialni demokrat Horvatek pa 2165 glasov. Če stori torej dne 14. maja vsak sodrug svojo dolžnost, je socialni demokraciji zagotovljena sijajna zmaga.

Sodrug! Vaša dolžnost je, da pridete jutri do zadnjega moža na volišče. Iz gospodarskih in iz narodnih ozirrov ne morete pripustiti, da bi ta okraj zastopal kandidat, ki je v gospodarskem oziru zaščitnik kapitalizma, v narodnem pa za-grizen šovinist. Samo Vaša nemarnost bi mogla omogočiti vseh nemškega nacionalizma, če pa pridete vsi na volišče, mora nasprotnik klaverno propasti.

Agitirajte torej za socialno-demokratskega kandidata!

Udeležite se volitve vsi do zadnjega in napišite na glasovnico razločno:

Albert Horvatek vpokojeni učitelj v Mariboru.

Štirje socialni demokratje so bili dne 7. maja izvoljeni, sodrug Horvatek mora biti peti socialistični poslanec v štajerskem deželnem zboru. In če storite svojo dolžnost, bo! Okrog 3000 Vas je še, ki zadnjič niste volili. Nasprotniki bodo seveda napeli vse moči, pa je treba, da je jih napnete tudi Vi!

Nihče naj ne ostane doma in zmaga je gotova!

Okrajni odbor
jugoslov. soc. dem. stranke
za Štajersko.

Politični odsevi.

* **Zamorca umirajo** nemški nacionalci in krščanski socialci s tako verno, da bi zaslužili najizdatnejšo pohvalo, če bi se z enako marljivostjo polotili čednejšega dela. Avstrijski državni zbor je soglasno pozval vlado, naj stori vse, da prepreči privilegij madžarske banke za Bosno, ki hoče z osvoboditvijo kmetov napraviti oderuško kupčijo. Soglasno. Za resolucijo so glasovali tudi nemški nacionalci, tudi krščanski socialci, tudi Poljaki, sploh vsa slavna Bienenrthova večina. In kaj se je zgodilo? Bienenrthova vlada je tako »vpoštevala« voljo cele zbornice, da je z zahvalo privolila koncesiji ogrske banke, kar dokažemo na drugem mestu. Madžarska banka je privilegirana. Tega ne more vtajiti najbolj premeten zofist. Soglasna volja cele avstrijske zbornice je torej toliko veljala kakor nič. Proti žaljivemu preziranj avstrijskega parlamenta bi se seveda morala najprej postaviti parlamentarna večina. Ampak tedaj bi morala ta večina najprej odčitati levite svojemu ljubljenu Bienenrthu in sicer na tak način, da bi se z vso svojo ministrsko družbo čim hitreje poslovil. Tako bi moralo biti in bi bilo, če ne bi bili krščanski so-

cialci in z njimi nemško-meščanske stranke sploh čez ušesa zaljubljene v svojega Bienenrtha. Kako si pomagati iz te zagate? — Kdor zna, zna. Recept so iznašli krščanski socialci. Banko je koncesioniral Burian. Grmi se torej proti njemu, razširja se glas, da bo demisioniral, da sploh ne pride več v delegacije in v tem, ko se vpriparja gledališka nevihta, se drži dežnik nad Bienenrthovo glavo, da bi mu ne padla nobena kapljica na klobuk. To je tako kakor z našimi policaji, ki se navdušujejo za svobodo na Turskem in v Perziji, doma pa pišejo kazenske ovadbe proti političnim »zločincem«, da jim prsti pokajo.

* **Skupnemu finančnemu ministru Burianu** je avstrijski ministrski predsednik na noto z dne 23. aprila radi agrarne banke za Bosno poslal sledeči odpis:

Gospodu c. in kr. skupnemu finančnemu ministru!

S cenjenim dopisom z dne 23. aprila 1909 se je Vaši ekscelenci zljubilo, dati v vprašanju o ustanovitvi privilegirane agrarne in komercialne banke za Bosno in Hercegovino zagotovila, v katerih misli c. kr. vlada, da sme spoznati približanje Vaše ekscelence k stališču, ki ga c. kr. vlada za- yzema v tej zadevi.

V tem, ko jemljem ta poročila Vaše ekcelence v imenu c. kr. vlade z izrazom najvdanejše zahvale na znanje, mi je čast, naznaniti Vaši ekscelenci, da c. kr. vlada z ozirom na pojasnila, obsežena v navedeni noti, nikakor ne ugovarja podelitvi koncesije za omenjeno banko na način kakor je sedaj name-ravan.

C. kr. ministrski predsednik:
Bienenrth.

Ta dopis govori menda dovolj jasno. Bienenrth ne ugovarja koncesiji. Če je torej koncesija za ogrsko banko greh nad avstrijskimi interesi, kakor je soglasno izjavil avstrijski državni zbor, tedaj ni Burian edini grešnik, temveč Bienenrth je njegov kompanjon. In ves ples med jajci, ki ga vpriparja njegova krščansko-socialno-nacionalno-poljska večina ne izpremeni tega dejstva. Avstrijskemu državnemu zboru je nekdo plunil v obraz; njegova možata večina pa pravi, da menda dežuje.

* **Proti finančnemu načrtu** je graški občinski svet na predlog socialnih demokratov soglasno sprejel sledečo resolucijo:

«Občinski svet protestira proti zvišanju davka na pivo in žganje, ki ga predlaga vlada. Z ozirom na to, da bi to davčno zvišanje zopet silovito obremenilo široke plasti ljudstva, se zdi občinskemu svetu potrebno, da poslanci odklonijo vložene davčne predloge. Veliko začudenje mora tudi povzročiti, da je finančni minister popolnoma ravnodušen glede na reformo direktnih davkov, ki bi se imela izvršiti letos. Z vsem povdorkom se mora torej zahtevati uvedba te reforme. Občinski svet stoji na stališču, da se mora pri tej reformi pre vsem vzeti v poštev vpeljava progresivnega davka na dedščine, vravnava dohodninskega davka v tej smeri, da se zviša davka prosti ekzistenčni minimum, višji dohodki pa položijo s progresivno višjimi davčnimi postavkami; končno vpeljava progresivnega zemljiškega davka. Saniranje deželnih, zlasti pa tudi občinskih financ bi se imela izvršiti na ta način, da bi država sama prevzela nedosežna šolska bremena in odškodovala občine za stroške, ki jim naraščajo vsled izpolnjevanja nalog prenešenega delokroga.

Mestni svet se poziva, da takoj naznani ta protest vladi in predsedništvu poslanske zbornice.»

* **Ogrska kriza** počiva. Vlada se je odpeljal iz Budimpešte in s tem so pretrgane avdiencie. Zato se pa deluje na vse kriplje za kulisami in spletkari se, da bi bilo dovolj snovi za tucat dram starega stila. Štiri leta so se objemale in poljubovale stranke, ki so združene v koaliciji. Sedaj, ko gre za novo razdeljevanje stolčkov, so pa dobri prijatelji kakor psi in mačke in vsak gleda, kako bi drugemu izpodnesel stol. Zelo značilno je, da je bila med zadnjimi avdiencami Khuen-Hedervaryjeva najdaljša in dobro se je spomniti, da je prav Khuen-Hedervary kratko, preden je Andraši predložil svojo volilno reformo, objavil zelo krepko izjavo proti Andrašijevemu načrtu. Na vsak način prihaja s sedanjo krizo tudi boj za volilno pravico y novo fazo, v kateri ima socialno-demokratska stranka važno nalogo.

* **Zaradi šplonaže** in vtihotapljanja srbskega orožja so v Petrovaradinu zaprli drja. Miladinovića in so ga izročili vojaškemu sodišču.

* **Perzijski šah** je takorekoč pod kuratelo Rusije in Anglije. V Teheranu je bile konferenca, katere so se udeležili šahov odposlanec ter zastopniki Rusije in Anglije. Ruski delegati so razlagali program, ki ga je Rusija predložila Perziji za ureditev notranjih razmer in so baje izjavili, da bi smatrali za odklonitev celega programa, ako bi šah odklonil svet Rusije in bi izvajali posledice iz tega. Rusi in Angleži komaj čakajo, da bi si razdelili Perzijo. V deželi pa še vedno divjajo meščanski boji.

* **Bivši venezolanški predsednik Castro** je baje dobil iz Havane brzoglav, da so ga narod in armada zopet razglasili za predsednika venezolanske republike. «Agence Havas», ki to javlja, dodaje, da ne prevzame odgovornosti za resničnost vesti.

Dopisi.

Jesenice. «Slovenski Narod» je v ponedeljek prinesel kar cel uvodnik z naslovom «Blamaža socialnih demokratov na Jesenicah». Ko smo ga prebrali, smo se začudili nad predrznostjo tiste osebe, ki je zagrešila ta članek. Laž je, da sta uganjala sodruga A. Kristan in I. Kocmur surovosti, laž je, da se je iz Ferjanove dvoranice slišalo pred shodom kričanje — res pa je, da se je to pozneje slišalo, ko so krvavizirali usmiljenja vredni pristasi «Slovenskega Naroda». Laž je, da je sodrug A. Kristan «skakal ves besen okrog in hotel s kričanjem dokazati, da je 30 več kot 100» — res pa je, da je sodrug A. Kristan dostojno, ali energično zahteval, naj se pošteno prešteje zborovalce, ker način, s kakršnim je številkar Spitzer štel, je bil nad vse otročji. Laž je, da so socialni demokratje razgrajali, res pa je, da smo bili mirni in dostojni na shodu, le kadar je Ribnikar preveč lagal, se mu je povedalo: **Dolfe, lažeš. Laž je,** «da je sodrug Kristan divje mahal z rokama», res pa je, da je bil prav dobre volje in le ploskal z rokama mladim sokoličem v znak, da znajo lepo piskati na Dolfetovo komando. Laž je, da «sodrug Kristan ni pričakoval kaj takega», res je le, da je sodrug Anton Kristan pri otvoritvi shoda povedal vsemu omizju: kako bo, kajti dejal je: «Dobro vem, da sta Ribnikar in Humer nakupila piščalke za sokoliče — žvižgali bodo, ko dobim besedo in komisar bo razpustil shod.» Narodnjakarji namreč zelo neradi slišijo resnico in dokazovanje, kako brezstidno lažejo. Laž je, da se danes na Jesenicah — izvzemaš Humrove gostilne — smejejo ponesrečenemu socialno-demokratskemu pokusu, res pa je, da so socialni demokratje dostojno nastopili, narodnjakarji pa po zizibambulsko. Stevilo socialno-demokratskih pristav se je po nedeljskem, res surovem nastopu Humrove in Spitzerjeve bande pod pokroviteljstvom gg. Trevena, Schreya in dr. Kogoja pomnožilo in se vsak dan množi. Blamaža pa je bil ta shod le za liberalce in za N. D. O. O. S.

Jesenice. «Slovenec» od ponedeljka kara jeseniške pristase, češ, taktično ni bilo, «da ste vlekli z liberalno gardo» na nedeljskem shodu. Jeseniški klerikalci se pa hvalijo, da bi na tem shodu socialni demokrati «pozabili liberalce», ko bi oni liberalcem ne pomagali. — Joj, trikrat joj — Sokoli jeseniški.

Strokovni pregled.

Delavci, pozor! Strokovno tajništvo za slovence delavske organizacije je sedaj v Šelenburgovej ulici št. 6/II (poleg glavne pošte). Prav tam so tudi lokali sledečih organizacij: zidarjev, kovinarjev, pekov, lesnih delavcev, tesarjev, čevljarjev, krojačev in tobačnih delavcev. — Tam se tudi v najkrajšem času odpre velika delavska Čitalnica in skupna biblioteka. — Kdor želi v delavskih zadevah pomagati, obrne naj se na strokovno tajništvo, Šelenburgova ulica 6/II.

Na Dunaju se bje hudi boj med mizarskimi pomočniki in velikimi mizarskimi firmami, v katerem se vedno še preliva olje. Dunajska mizarska zadruga je te dni dekretirala «deseturni delavnik»; s tem je seve izvršila novo provokacijo. Mizarski pomočniki so na 4 velikih shodih protestirali proti tej provokaciji, kajti da bi si kdaj mizarski delavci pustili vzeti sedanji težko priborjeni delavnik, na to ni niti misliti!

Domače vesti.

— **Žaupniki**, ki so dobivali po voč komadov koledarja, so naprošeni, da odračunajo vsaj do konca tega meseca.

— **Blagor jim**, ki znajo slopiti sami sebe tako kakor naši kranjski liberalci! Blagor jim, ki čutijo batine kakor božanje. Kadar jih bo hudic za lase vlekel s seboj na zadnjo postajo, si bodo še domisljali, da plešejo polko z dekleti iz devete dežele. Kar so doživeli v nedeljo pod Oražen-Ribnikarjevim vodstvom na Jesenicah, je bil flasko in optima forma in če imajo kaj oči v glavi, bi bili lahko spoznali, da so s pobalinskimi nastopom izgubili še tisto, kar bi si bili morda lahko rešili. Pa glejte! V «Narodu» lažejo sami sebi v pest, da se jim je dobro godilo in da so doživeli nebeško slavo. Ali se je Oražnu pred recimo 12 leti kaj sanjalo o takih «slavah»?

— **Grški občinski svet** je sklenil, kakor poročamo na drugem mestu, resolucijo proti finančnemu načrtu ministra Bilinskega. Resolucijo je predlagal in vtemeljeval socialni demokrat sodrug Ausobsky, sprejeta pa je bila nujno in soglasno. Grški občinski svet ima nemško-nacionalno večino in poslanci te stranke podpirajo sedanjo vladno. Vendar niso mogli občinski svetovalci prezreti socialno-demokratskih argumentov ter so glasovali za njihovo resolucijo. — Ljubljanski občinski svet je liberalen. Zupan Ivan Hribar je v državnem zboru član «Slovenske enote», ki je v opoziciji proti sedanji vladi. Ljubljanski občinski svet bi z lažjo vestjo lahko protestiral proti vladnemu finančnemu načrtu kakor grški. In ljubljanski občinski svet rad protestira. Sam dr. Triller je predlagal že toliko protestov, da se najbrže niti ne spominja vseh. Seveda je slo vedno za nacionalna vprašanja. Misli

bi pa človek, da je za veliko večino ljubljanskega prebivalstva vprašanje novih davkov vsaj toliko važno, kolikor zadeva kakšne jezikovne nagajivosti. Gradec je mesto, kjer se baje še nekoliko ceneje živi. V Ljubljani je draginja taka, kakor da šteje 400.000, ne pa 40.000 prebivalcev. Naj se draginja vsled novih davkov še poveča, pa bo življenje nezmožno. Kako naj se potem mesto razvija? Zato smo radovedni, če se bo kateri znanih občinskih protestantov spomnil, da bi v interesu mesta kazalo vsaj tako odločno protestirati proti nekim indirektnim davkom, kakor je protestiral graški občinski svet. Pri nas pač ni socialnih demokratov v rotovski zbornici, ampak če noče dr. Triller, bi to lahko opravil tudi kak dr. Oražen ali pa Turk. Radovedni smo torej.

— **Volitve za deželni urad za pokojninsko zavarovanje privatnih uslužbencev** imajo biti v nedeljo, 16. maja. Voliti imajo službodajalci in službojemalci. Ampak to bodo čudne volitve. Cela vrsta privatnih uslužbencev v Ljubljani sploh ne ve ničesar o njih, kajti vzorni ljubljanski magistrat je imel še te dni cel kupček naznanil zavarovanju podvrženih članov tukaj, tako da dotični člani niso vpisani, niso dobili volilnih dokumentov in ne bodo mogli voliti. Na ljubljanskem rotovzu so menda čakali, da bo «več naznanil skupaj». Menda niti vedeli niso, da so že razpisane volitve in da pridejo vsled magistratne malomarnosti volilci ob svojo pravico. Če so bile volitve kje uradno razglašene, je tudi vprašanje. Sploh je pri nas čudna navada, da pošiljajo vsakovrstni zavodi, tudi oblasti in uradi, vesti, ki so v javnem interesu, nekaterim posameznim listom, kakor da bi vse občinstvo imelo dolžnost, brati prav tiste časopise, ki imajo simpatije dotičnih uradnikov. Malenkostno je pri nas pač vse, kar je uradnega, od deželne vlade do zadnje občine. Koliko bo neki še trajalo, preden se misljenje tudi tukaj nekoliko modernizira?

— **Za celjski mestni mandat** v štajerskem deželnem zboru kandidira na nemško-nacionalni podlagi soštanjski fabrikant Hans Woschnagg, ki ga po pokvečenem imenu vsak otrok spozna na prvi hip za «bindišarja». Celjski meščanski učitelj Aistrich razpošilja sedaj štajerskim listom sledečo izjavo: «Gospod Hans Woschnagg, tovarnar v Sošanju, nemški deželnozborski kandidat za mestni okraj Celje, je svoječasnno nosil jugoslovansko sokolsko obleko in je telovadil v sokolskem društvu. Takrat se je pisal Vošnjak. Vsaka nesprotna trditev je zapeljevanje javnega mnenja in pripravljen sem vsak čas dokazati svojo trditev pred sodiščem.» — Gospod Aistrich je menda še med tistimi naivnimi ljudmi, ki mislijo, da je pri narodnjakarjih ideal in doslednost kaj več kakor prazna fraza. Mi se pa prav nič ne čudimo. Koliko Maierjev, Fischerjev, Müllerjev, Jägerjev je med Slovenci, koliko je Vošnjakov, Radkovičev, Vrečkov, Dečkov, ki so Nemci! Arnosti Chami so nekaj organizirali «narodne delavce» po Ljubljani, zdaj pa Ernesti Chami ne razumejo «bindiš». Čimbolj kričeča je narodnjakarija, temamaj ji verjeti. Business is business!

— **Štajerski zdravstveni zakon** za kmečke občine, za katerega so se posebno trudili socialni demokratje — sodrug Resel je bil poročevalec o njem v deželnem zboru — je sankcioniran. S tem zakonom se zboljša položaj distriktnih zdravnikov in je pričakovati, da preneha vsled tega občutno pomanjkanje zdravnikov na deželi in v goratih krajih.

Sodrugom v Pulju!

Volilci tretjega razreda v I. okraju! Pozivamo Vas, da glasujete kompaktno za samostalno listo socialističnih kandidatov, katero Vam predlaga združena jugoslovanska in italijanska socialno-demokratska stranka.

Kandidatje so:

Josip Zlobex, pek;
Josip Perković, elektrikist;
Erman Donagio, kovač;
Angel Butignoni, klesar.

Volilci!

Glasujte v soboto dne 15. in v nedeljo, 16. maja kompaktno za navedene kandidate, ki so izmed najboljših jugoslovanskih in italijanskih sodrugov v Pulju. Glasujte složno in s tem daste najboljši odgovor nesramnim napadom kapitalističnih podreptih muh. Glasujte proti obema kamorama! Glasujte kot socialisti!

Socialistični volilni odbor.

Zadnje vesti.

Agrarna banka za Bosno.

Dunaj, 12. maja. Danes dopoldne se je zopet sestal bosenski odsek državnega zbora. Položaj je jako napet. Resolucije kršč. socialcev se obračajo samo proti Burianu, one Jugoslovancev tudi proti Bienerthu. Prvi je govoril ministrski predsednik Bienerth eno uro in pol. Zagovarjal je vladno, češ, da je bil sklep ministrstva soglasen in da je ministertvo pripravljeno nositi odgovornost; odgovornost pa leži tudi na parlamentu in na delegaciji, ki vladi ni dala nobenega merila glede odvezo

bosanskih kmetov. Vlada je delala s stališča, da je ustanovitev agrarne banke brez dovoljenja bosenskega deželnega zbora nemogoča. Glede na pariteto naše države pri agrarni banki se vrše pogajanja, da bosta država in avstrijski kapital paritetno zastopana. Po Bienerthu je govoril krščanski socialac Bielowlawek, ki je napadel samo Buriana. Dvorni svetnik Vuković je ostro napadal stališče avstrijske vlade. Stalil je resolucijo: 1. Vladi se izrazi nezadovoljnost. 2. Ustanovitev madžarske agrarne kanke je nezakonita in ničevna, ker je proti členu 3. bosenskega zakona z leta 1880. 3. Vlada se poziva, nobenemu načrtu bosenske ustave ne pritrđiti, ki bi ne imel v sebi odveze kmetov iz bosenskih deželnih sredstev. — Popoldne je govoril Luginja, potem Axmann, ki je zopet zakrival Bienerthovo krivico. Poslanec sodrug Renner je omenjal, da je lahko, delati odgovornega človeka, ki ni navzoč in ki ga udarci ne bole. Odgovorna je avstrijska vlada, ki je dobila od zbornice nalog, pa ga ni izvršila. — Sylvester je vložil sledeči predlog: Vlada se poziva, naj poskrbi, da se predloži zakonodajnim zborom obeh državnih polovic čimprej zakonski načrti, ki določajo odgovornost skupnih ministrov.

Dunaj, 13. maja. Glasovanje v aneksijskem odseku o predlogih zaradi ogrske agrarne banke se pričakuje danes popoldne.

Proračunski odsek. Dunaj, 12. maja. V proračunskem odseku je imel danes trgovinski minister Weißkirchner dolg govor. Dejal je, da proračunu ne more dati svojega značaja, ker ga je moral prevzeti od svojega predhodnika.

Lopuhinov proces. Peterburg, 12. maja. Včeraj se je pričel proces proti bivšemu policijskemu ravnatelju Lopuhinu. Obtoženec se ne prizna krivega. Žandarski ritmojster Andrejev izjavlja, da je dobil v Parizu vtisk, da so socialni revolucionarji glede na Azeva verjeli samo Lopuhinovem razkritjem. Citajo se izjave Gerasimova, Ratajeva in Rečkovskega o delovanju Azeva, vsled katerega je prišlo mnogo socialnih revolucionarjev v zapor. Knez Svatopolk Mirskij izjavlja, da je imel Lopuhin liberalno-zmerne politične nazore. Druge priče izjavljajo, da se je baval Lopuhin, odkar je šel v pokoj, samo s privatnimi zadevami. S tem je zaslišavanje prič končano.

Stavka na francoski pošti. Pariz, 12. maja. Napovedana stavka poštinih in brzojavnih uradnikov in uslužbencev je izbruhnila. Sinoči je bil v hipodromu shod, katerega se je udeležilo več kakor 10.000 oseb in je sklenil takojšnjo stavko. Železničarji se bodo stavki pridružili. Sočasno je je bil shod lige za človeške pravice, na katerem je bilo nad 3000 ljudi. Socialistična poslanca Presensé in Sembat sta ostro napadala vladno. Shod je sprejel resolucijo, ki obsoja odpustanje poštinih uradnikov. Vojni guverner je dal nalog, da se v slučaju stavke električarjev dodeli vojake vsaki električni postaji. Vojni minister je ukazal, da ostanejo polki, ki so se imeli odpeljati na strelne vaje, v Parizu. Od jutra so skoraj vsi poštini uradi vojaško zasedeni.

Pariz, 13. maja. Vlada se trudi z razsirjanjem vesti, da stavka poštinih uslužbencev ne prizadeva nobenih težav v prometu in da stavka samo malo število uslužbencev v Parizu. Te vesti ne odgovarjajo resnici. Vlada izkuša nadomeščati stavkajoče z vojaki, s katerimi se pa ne da opravljati redna služba. Iz Lyona, Bordeaux in Marseille so tukaj vesti, da se stavka tudi tam. Belgijska poštna društva imajo danes v Bruselju zbor, na katerem se posvetujejo, če bi se pridružili francoski stavki.

Društvene vesti.

: **V Idrijo!** V podružnici «Unije» avstrijskih rudarjev v Idriji se vrši dne 15. maja ob 9. uri zvečer javno predavanje. Predava prof. dr. Dragotin Lončar o predmetu: Početki socialnega življenja.

: **Delavska tiskovna družba** v Ljubljani je opustila svoj lokal na Dunajski cesti ter se je preselila v Šelenburgovo ulico 6/II, kjer so skupni lokali. Prosimo, da se to vzame na znanje. — Uredništvo in upravnštvo «Naprej» je sedaj tudi v Šelenburgovej ulici 6/II.

Shodi.

Shod zidarjev bo v nedeljo 16. maja pri Levu. Prosi se, da zaupniki čvrsto agitirajo za obilno udeležbo.

Jesenice. V nedeljo 16. maja se vrši velikanski shod delavcev v prostorih gostilne pri Jeleni. Dnevni red: 1. Narodnost in delavstvo. Soc. demokracija in N. D. O. 2. Novi davki. — Poročala bodeta sohr. Anton Kristan in Ivan Kocmur.

Nizke cene! Velika suknena zaloga!

Priporočljiva slovenska trgovina za moško in žensko blago pri

52-26

sv. Cirilu in Metodu
Ljubljana, Lingerjeve ulice 1.

Našim čitateljem priporočamo, da se ozirajo na take tvrdke, ki inserirajo v našem listu.

Fotograf L. Krema
Ljubljana, Sv. Petra cesta 27
se priporoča 12-8
za vsa v to stroko spadajoča dela.
Specialiteta: Povečane slike navadne in v barvah po najnižjih cenah.
Pri legitimacijah 25% popusta.

Milko Krapeš
urar in trgovec z zlatino, zapriseženi sodnijski cenilec, Ljubljana, Jurčičev trg 3
priporoča svojo bogato zalogo različnih stenskih in žepnih ur, kakor tudi zlatih in srebrnih verižic, uhanov in prstanov. V zalogi imam tudi gramofone in plošče s slovenskimi napevi in godbo. Z ozirom na bližajočo se velikonočno in binkoštno praznike, naj nihče ne zamudi te prilike, ker bodem prodajal po znatno nižjih cenah. Malo dobička, veliko prometa! Cenike pošiljam zastoj in poštne prosto! 52-25

Kavarna 'Unione' v Trstu
ulica Caserma in Torre Blanca
se priporoča.

Špecialna trgovina za obuvale
Bogata zaloga čevljev vseh velikosti in po različnih cenah.
Edino nogi odgovarjajoče pravilno obuvale znamke F. L. P.
JULIJA ŠTOR, Ljubljana
Prešernove ulice štev. 5.
12-5

AUSTRO-AMERICANA
NEW YORK
Patniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in razmahu potovati naj se obrnejo na
Simona Kmeteka
v Ljubljani, Kolodvarova ulica 1.
Kontaktirajte Pijavnikovo družbo za potovanja

Strezniki k strojem za žične žeblice
(Drahtstiftenmaschineneneinrichter)
se sprejmo v stalno delo. Dela se v akordu.
Ponudbe sprejema uprava našega lista.

Krasno
pomladansko zalogo modnega blaga za gospode in dame, priporoča:
Engelbert Skušek
Ljubljana
Mestni trg štev. 19.
104-59

Katinka Widmayer
trgovina pri 'Solncu' za vodo
Pogačarjev trg
priporoča svojo veliko zalogo 45-12
perila za dame, gospode in otroke. Rokavice, nogavice, kravate, bluže, obleke, predpasnike, čepice, i. t. d. Vezanje umetnih cvetic. Nagrobne vence s trakovi. Vsa oprava za novorojenčke. Damski slamniki najnovejše mode. Krasne 'peče' vedno v zalogi. Specialiteta za delavce:
Celuloid-ovratniki, prsa in manšete.
Nizke cene

Telefon št. 177 52-44
L. Tomažič
zaloga piva
v Spodnji Šiški pri Ljubljani.
Gosp. gostilničarjem in p. n. slavnemu občinstvu priporočam
zagrebaško in : češko pivo :
Telefon št. 177

35 letni velik uspeh! 52-24
Močan želodec, pravilno prebavo ter odprtje telesa
se doseže, ako se uporablja mnogo-
gokrat odlikovano
želodčno tinkturo
lekarna Piccola
Ljubljana, Dunajska cesta.
Steklenica 20 v. Naročila po povzetju.

GRIČAR & MEJAČ, Ljubljana
Prešernove ulice štev. 9
priporočata v največji izbi po najnižjih cenah 24-18
obleke za gospode, obleke za dečke, obleke za otroke, površnike za gospode in dečke, jakete za dame, paleta za dame, plašče za deklice.

J. Grobelnik, Ljubljana
Ker sem oddal trgovino na debelo, uljudno sporočam, da sem znatno povečal svojo manufakturno trgovino na drobno, Pred škofijo štev. 1.
Lepe novosti za damske obleke in bluže.
Schrollovi sifoni.
Čisto platno.
Namizno perilo in robci. 10-10
Nakupil sem osebno na Dunaju, Brnu po brezkonkurenčnih cenah
sukno za moške obleke in površnike
že od K 2.- naprej do naj-finejših vrst.
Velika zaloga preprog, zaves, garnitur in odej.
Predno nakupite letnega blaga, blagovolite si ogledati mojo veliko, na novo založeno zalogo in pa zahtevajte uzorce. — Prepričali se boste, da kupite ceno in dobro!

Dolnška družba združenih pivovaren Žalec in Laški trg v Ljubljani
Telefon štev. 168. priporoča svoje
izborna pivo v sodcih in steklenicah.
ZALOGA V SPODNJI ŠISKI. 52-13